

Hjoggbölebygdens byaplan 2023-2027

Hjoggböle byaförening
orgnr: 894701-7169
antagen av årsstämman 2023-05-10

Innehåll

1. Varför en byaplan?.....	2
2. Byaföreningens vision.....	2
3. Kort om bygden.....	2
4. Nulägesbeskrivning.....	3
5. Omvärldsanalys	4
6. Projektidéer - vad vill/ska vi göra nu.....	5
7. Uppföljning och utvärdering	7
8. Framtida projektidéer	7
Bilaga A	8

1. Varför en byaplan?

En byaplan är en nedskriven strategi som beskriver hur invånare i en by vill att deras by ska utvecklas. Byaplanen innehåller prioriteringar för de projektidéer som planeras och gör det lättare att söka hjälp, stöd och bidrag för själva genomförandet.

I Skellefteå kommun ges ett mindre bidrag till byar som tar fram en byaplan, i syfte att stimulera initiativ utanför Skellefteås centralort som bidrar till kommunvisionen och målet om att bli 90 000 invånare. Initiativet stöts även av Skellefteå Byautvecklingsråd som tagit fram mallen som byaplanen följer.

Vill du vara med och utveckla byn och förverkliga byaplanen är du varmt välkommen att kontakta *Hjoggböle Byaförening* på facebook eller maila till hjoggbölebya@hotmail.com.

2. Byaföreningens vision

En levande bygd med många mötesplatser.

3. Kort om bygden

Geografiskt läge

Hjoggbölebygden är belägen mitt emellan Skellefteå och Burträsk, med ca 20 km till vardera tätort. I Hjoggbölebygden ingår ett flertal små byar: Östra Hjoggböle, Västra Hjoggböle, Sjön, Hjoggböleforsen, Hjoggböleliden, Falmarksheden, Bergnäs, Lillberget, Sidtorp, Sidbergsliden. Från Hjoggböle är det 15 km till Bureå. Skellefteå airport ligger ca 10 km bort.

Bygdens karaktär

Hjoggbölebygden är naturskön och ligger utspridd runt Bureå älv och Hjoggböleträsket. Det finns bland annat flera sommarstugor, en gemensam badstrand (Texta), hockeyplan, samlingslokal (Folkan), Sjöns bönhus, fotbollsplan, tennisplan, skoterleder, skidspår och flera utflyktsmål i form av grillplatser och vindskydd.

Bygden består av varierande åkermark och skog, och en stor del av åkermarken är i bruk. Lantbruk med mjölkkor och spannmålsproduktion finns i bygden.

Det har blivit allt mer populärt att bosätta sig i Hjoggbölebygden. Tidigare var det inte ovanligt att hus stod tomma eller användes som fritidsboende men sedan några år

tillbaka har flera hus renoverats för att bebos året om. Det pågår ett generationsskifte och det föds många barn. Skolan, som omfattar förskola till sjätte klass, utgör upptagningsområde för flera byar runt omkring.

Påbörjade och/eller genomförda utvecklingsprojekt

Skoterklubben och byaföreningen införskaffade under 2021 en gemensam bastu som finns på Texta och kan nyttjas föreningarnas medlemmar.

Ett arbete har påbörjats med att utveckla en ny, uppdaterad hemsida. Dock ej färdigställt.

Unikt för vår bygd

Hjoggböle är känt som författarbyn, då flera kända författare har koppling till bygden. Förutom P.O. Enquist har även syskonen Kurt och Anita Salomonsson vuxit upp i byn. Författaren Hjalmar Westerlund flyttade i vuxen ålder till Hjoggböleleden och fick då fart på sin författarkarriär. I Bönhuset i Sjön, som ligger precis bredvid huset där P.O. Enquist växte upp, finns utställningen "Fyra författare i Hjoggböle" samt en gedigen boksamling från byns författare.

4. Nulägesbeskrivning

Invånare

Ålder	Totalt	Man	Kvinna
0-7	46	23	23
8-15	40	24	16
16-23	37	20	17
24-31	48	23	25
32-39	42	23	19
40-47	47	22	25
48-55	47	23	24
56-63	39	25	14
64-71	62	33	29
72-79	39	21	18
80-87	10	6	4
88-95	1	1	0
SUMMA	458	244	214

Siffror från april 2023. Omfattar de byar som nämns under "geografiskt läge" ovan.

Företag och föreningar

I bygden finns ett antal företag som har sin verksamhet lokaliserad i bygden, bland andra:

- Hjoggböle bilverkstad
- L-E Säll trailer AB
- Redovisningskonsult och ekonomi AB
- Vapensmedja och kolvmakeri
- Miniverkstad
- Hjoggböle trädfällning
- Margareta Holmlunds konsthantverk

I bygden finns även ett antal föreningar:

- Sjöns bönhusförening (inkl Författarbyn)
- Himlabackens Skoter
- Vattenföreningar
- HIF - Hjoggböle idrottsförening
- Friluftsförbundet
- Samfällighetsförening
- Hjoggböle Byaförening
- Jaktlag

SWOT - analys av byns styrkor och svagheter

Se bilaga A

Återkommande arrangemang

I byn arrangeras återkommande kräftfiske, halloweendisco, julgröt med luciatåg, after work, fixardag Texta/Folkan, underhåll skoterleder, gympa, skrotinsamling samt dragning av vinnare från byns motionslådor.

5. Omvärldsanalys

Modern landsbygdsutveckling

Både i Sverige och globalt sett finns en stark urbaniseringstrend, men det finns också en motrörelse. Under covid 19-pandemin blev det tydligt att allt fler ville flytta från städer och ut på landsbygden. Boendekostnaden är lägre, livet lite mindre stressigt och många upplever högre livskvalitet. När omvärlden förändras och ekonomin påverkas så styrs vi även till vi att hålla fler aktiviteter närmare hemmet och verka där vi bor.

I Skellefteå kommun förväntas en stark tillväxt under kommande år. Det byggs bostäder framför allt i Skellefteå, men även i Bureå och Burträsk. För att Skellefteå kommun ska kunna växa i den takt som behövs är även en levande landsbygd en förutsättning, där människor vill bo och verka.

Områden i fokus

I arbetet med att ta fram denna byaplan har föreningens styrelse beslutat att följande områden ska vara prioriterade:

- att skapa och utveckla mötesplatser för att vi tror att vi mår bra av att möta andra människor. Extra värdefulla är möten som sträcker sig över generationsgränser,
- kommunikation och dialog, i syfte att tillhandahålla bättre information om vad som finns, och händer, i bygden. Alla som bor här ska uppleva att det är lätt att bli en del av ett sammanhang.

Byar att inspireras av

- Stöcke (söder om Umeå) med nybyggt aktivitetshus, caféverksamhet, modern hemsida mm
- Villvattnet har utvecklats på flera sätt på senare tid
- Risböle har fått igenom 50-sträcka genom sin by

Yttre faktorer och trender som påverkar vårt arbete

- Urbanisering och ruralisering
- Stark förväntad tillväxt i kommunen
- Sharing economy/gemensamt ägande/nyttjande
- Lågkonjunktur
- Digitalisering

6. Projektidéer - vad vill/ska vi göra nu

Inom ramen för arbetet med att ta fram bygdens första byaplan har byastyrelsen konkretiserat fyra prioriterade projektidéer som styrelsen hoppas kunna förverkliga - helt eller delvis - under den femårsperiod som planen gäller för. Det som ligger till grund för styrelsens prioriteringar är den Workshop som genomfördes 2023-02-25 där hela bygden bjöds in för att gemensamt arbeta fram en grund till byaplan. Den är kompletterad med barnens egna idéer och önskemål från skola och fritids.

Projektidé 1: Riktade insatser för bygdens barn och unga

Som ett första steg i att utveckla bygden kommer byaföreningen att uppmuntra och stötta barn och unga att söka bidrag från Skellefteå byautvecklingsråds för att förverkliga idéer. Rådet förfogar över en ungdomsfond där barn och unga (upp till 26 år) kan söka bidrag för projekt, arrangemang och inköp.¹

Projektidé 2: Kommunikation för utveckling

Ett arbete med att förnya och förbättra bygdens hemsida, www.hjogbole.se, har påbörjats men behöver färdigställas. För alla i byn, kanske särskilt nyinflyttade, behöver det finnas samlad information om vad som finns att uppleva och upptäcka i bygden. På hemsidan kan även lättillgängliga bokningskalendrar för exempelvis Folkan och bastun på Texta publiceras.

Även dialogen mellan bygdens föreningar och dess invånare behöver förbättras, så att fler får vetskap om vad olika föreningar gör, vad som händer i bygden, och hur var och en kan engagera sig och bidra till bygdens utveckling.

En sista del kopplat till kommunikation är att "fånga upp" nyinflyttade och hälsa dem välkomna till bygden. Styrelsen vill arbeta fram en rutin för detta.

Projektidé 3: Folkets hus - en naturlig mötesplats

Folkan utgör idag en möjlighet för bygdens invånare att träffas för många olika ändamål, oavsett om det är föreningsmöte, gympa eller pubkväll. Samtidigt finns en vilja i byn att "göra mer" av Folkan och nyttja den gemensamma lokal vi har på ett bättre sätt, både vad gäller inomhus- och utomhusmiljön. Styrelsens vision är att Folkan ska vara en naturlig mötesplats för gammal som ung, en plats som är lättillgänglig och där det finns någonting för alla.

Projektidé 4: Texta - för livets lata dagar

Vid byaplanworkshopen var det många som hade önskemål om att utveckla/utöka Texta. Detta eftersom stranden är relativt liten och soliga semesterdagar blir det snabbt trångt. Det finns också möjligheter att ordna så att det finns mer att göra på stranden, exempelvis gungor, kanot, glasskiosk och en större rutschkana.

¹ [Ungdomsfonden – Skellefteå Byautvecklingsråd \(skellefteabyautvecklingsrad.se\)](http://Ungdomsfonden – Skellefteå Byautvecklingsråd (skellefteabyautvecklingsrad.se))

7. Uppföljning och utvärdering

Arbetsgrupper för de olika projekten rapporterar löpande till styrelsen, förslagsvis inför varje styrelsemöte. Byaplan kommer att revideras vid varje årsstämma under tidsperioden som planen gäller.

8. Framtida projektidéer

Inför framtiden finns ett antal projektidéer, både stort och smått, att eventuellt arbeta vidare med och lyfta tillsammans med andra föreningar:

- Fixa i ordning crossbanan. (*Omställningsbidrag finns om någon förening vill ändra inriktning och ta över denna uppgift, se fritidsnämndens bidragsnormer - nya verksamhetsformer*)
- Båt och/eller flotte att hyra/låna
- Skapa en förslagslåda
- Utveckla en långsiktigt hållbar finansieringsstrategi för underhåll av Folkan
- Organisera körsång, junis, miniorer eller scouter för barnen
- 50-sträcka eller cykelbana från Hjoggböleforsen till Furuwallen
- Bredda elljusspåret så det blir plats för skatespår
- Utveckla grillplatser på Bensberget, utveckla med tillgänglighet för alla (se *Interbook Go: investering friluftsliv 100%*)
- Väcka liv i Byaskvallret (byatidningen)
- Utveckla Hjoggböle som turistdestination, nyttja varumärket "Författarbyn"
- Filmkväll/biokväll på Folkan, hockeykväll/visa matcher → utrusta Folkan med projektor/-duk osv
- Återuppliva "broarna runt"

Bilaga A

Sammanställning från workshop 2023-02-26. Deltagare: 16 vuxna ,3 ungdomar, 8 barn.

Siffror inom parentes visar det som deltagarna önskar prioritera.
Kursiverade hänvisningar är möjligheter att söka bidrag.

Bygdens styrkor

Området

- Tystnaden, lugnt och skönt
- Nära till natur och vatten
- Trygghet
- Sjöarna, skogarna
- Odlad mark

Infrastruktur

- Lagom avstånd till Bureå, Burträsk, Skellefteå
- Gratis busskort för tonåringar/gymnasieelever
- Gångvägen
- Bra kvalité på Burträskvägen
- Gatubelysning, gångbana

Service

- Skola och förskola
- Bilverkstad

Människor och föreningsliv

- Författarbyn Hjoggböle
- Engagerade företagare och privatpersoner
- Hjälpsamma grannar
- Vi hjälper varandra, byaengagemang
- Hemsida och Facebooksida

Aktiviteter, anläggningar och lokaler

- Jaktmöjligheter
- Fiske
- Skoterleder
- Badplats med bastu

- Skidspår FuruvalLEN
- Tennisplan, hockeyplan, fotbollsplan
- Elljusspår
- Utflyktsmål med grillplatser, vindskydd
- Folkan
- Bönhuset i Sjön
- Bebodda hus, underhållna och välskötta

Bygdens svagheter

Infrastruktur

- För hög hastighet på Bureåvägen (många barn efter vägen)
- Dålig täckning i Östra Hjoggböle
- Bussförbindelser
- Bussförbindelser in till stan (förutom Burträskvägen)
- Busskurer saknas vi 364:an (sittplats, väderskydd)

Service

- Smockfullt på förskolan
- Ingen matbutik
- Träffplatser (förr fanns lanthandeln)
- Få mötesplatser för byborna
- Kommunalt VA saknas
- Generationsboende saknas
- Långt till 98-oktanig soppa
- Möjlighet till övernattning saknas för gäster.
Vandrarhem till exempel, alternativt bygga ut dusch i Folkan.

Aktiviteter

- Inga ridvägar
- Lekplats, pulkabacke saknas (lite att göra för föräldralediga)
- Kass crossbana
- Isbilsracebana saknas
- Båtrampen

Sammanhållning

- Ibland brist på engagemang
- Grannosämja

- Inga gemensamma projekt
- Dålig uppslutning
- Byn är utspridd
- Dalande engagemang, samma folk som gör

Övrigt

- Inget system för att lättare nyttja Folkan

Bygdens möjligheter

Folkan

- Göra det lättillgängligt att nyttja och hyra Folkan, speciellt för ungdomar (6)
(--> *Leader Skellefteå älvdal*)
- Utveckla Folkan och utemiljön, fikabord, utegym, stor schackbräda osv. (8)
(--> *Leader Skellefteå älvdal*)
- "Öppet hus" på Folkan på dagtid nån dag i veckan för daglediga i alla åldrar (3)
Med eller utan aktivitet.

Badplatsen

- Utöka stranden på Texta (11)
(--> *Ärende till fritidsnämnden?*)
- Bättre båtramp
- Kiosk/glasskiosk på Texta/sommarjobb för ungdomar (8)
(--> *Feriepraktik – för arbetsgivare och föreningar - Skellefteå kommun (skelleftea.se)*
Kan med fördel kombineras med andra arbetsuppgifter inom föreningens verksamhet, målning, klippa gräs mm.)

Service

- Generationsboende (1)

Platser och aktiviteter

- Lekpark i anslutning till annat (3)
(--> *Bidrag går att söka Bidrag norms - Skellefteå kommun (skelleftea.se)*)
- Skapa mer mötesplatser/aktiviteter, lekplats, utegym, vallabod, skejtspår (2)

- Utegym (3)
- Isbana för olika aktiviteter, bilar, skridskor med mera (3)
- Fixa crossbanan (3)
(--> HIF? Nya verksamhetsformer Fritidsnämndens bidragsnormer - Skellefteå kommun (skelleftea.se))
- Mer skoldisco (1)
- Broarna runt (5)
- Byaloppis, när kör vi? (4)
- Grillplatser på Bensberget, utveckla med tillgänglighet för alla (9)
(--> *Interbook Go; Investering friluftsliv 100 %*)
- Båt, flotte, kanot att låna, inklusive flytväst (2)
- Gungor på Furuwallen (2)

Infrastruktur

- Gång/cykelbana längs Burevägen
- Bättre bussförbindelser (9)
- Solcellspark

Övrigt

- Utveckla turism, plats finns, ställplatser för till exempel husvagn (6)
(--> *Leader Skellefteå älvdal*)
- Mycket plats/mark finns, inte precis trångt
- Reklam för och använd det vi redan har i byn, promota alla utflyktsmål, bättre hemsida som presenterar det som finns, byaskvallret – webb/facebook (8)
- Utveckla författarbyn, skapa tydligare varumärke för författarbyn Hjoggböle (4)
- Massa barn, ung befolkning, generationsskifte, bygden växter.
Många unga flyttar in, fånga upp dem bjuda in (4)
- Knyt ihop generationer genom till exempel "extramormor sökes"
- Odlar, sälja närproducerade grönsaker, handla lokalproducerat (5)

Bygdens hot/hinder

Infrastruktur

- Bilar som kör snabbt genom forsen eller längs Bureåvägen

Service

- Trångt på skolan, fler barn till stan, sämre sammanhållning, fullt på förskolan (4)

Folkan

- Medel för att renovera Folkan saknas

Engagemang

- Föreningar tappar folk och försvinner
- Byn är väldigt utspridd, svårt med sammanhållning (1)
- Bristande engagemang, att vi slutar engagera oss, svårt att engagera nyinflyttade (4)

Övrigt

- Ekonomi och arbetskraft
- Markägare sätter sig emot projekt/idéer
- Vackra platser växer igen med sly
- Tomtmark?